

A projekt a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal támogatásával valósult meg.

Beszámoló az első TEXPLAT Fórumról

A Textilipari Műszaki és Tudományos Egyesület (TMTE) február 25-én tartotta a korábban megalakult „Nemzeti Technológia Platform a textil- és ruhaipar megújításáért” (TEXPLAT) első fórumát a Textilmúzeumban.

Dr. Pataki Pál a Platform tanács elnöke (TMTE elnök) köszöntötte a mintegy félszáz megjelent szakembert és érdeklődőt. Hangsúlyozta, hogy az Egyesület eddigi fennállásának legjelentősebb projektje kezdődött. Utalt arra, miszerint jelzésértékű a pályázat elnyerése, azaz a meglévő hazai textil- és textilruházati vállalkozások megtartását az iparvezetés is fontosnak tartja. Ezt követően átadta a szót a felkért előadóknak.

„Mi van a számok mögött” címmel tartott előadásában **Farkasné Rejtő Gabriella** főtanácsos (KSH) a hazai textil- és textilruházati ipar helyzetéről beszélt a statisztikai adatok tükrében. Ismertetését a 2007. éves és a várható 2008-as alakulás figyelembevételével készítette, továbbá hangsúlyozta, hogy a csak a 4 fő feletti vállalkozások adatait tartalmazzák a különböző statisztikák.

A textília és textiláru termelés és az értékesítés sajnálatosan folyamatosan csökkent a vizsgált időszakban. Mind a belföldi, mind az export szektorban számottevő visszaesés következett be. A 2000. évet 100 %-nak véve, 2008-ban 51,3 %-os (textiliparban 51,0-, a textilruházati iparban 51,9 %) lett a termelési volumen indexe, tehát a textilárugyártás megfelelő volt. Az elmúlt két évre visszatérve, összességében 2007-ben (2006.-hoz viszonyítva) 86,4 %-os termelésalakulás tapasztalható. A bázisévhez képest 2008-ban pedig 80,2 %-os index várható. A beruházások mértéke a termelésesénél jelentősen csökkent (2007-ben 7 mrdFt, tavaly 6,6 mrdFt volt). A 2008. évi beruházásokat tekintve 4 mrdFt-ot investáltak a textilgyártásba, 2,6 mrdFt-ot a ruházati iparba. A foglalkoztatottak száma is drasztikusan csökkent, 2008-ban közel 38 ezer dolgozott a textil- és textilruházati szektorban (2000-ben még 103,4 ezer tevékenykedett). A textilgyártásban tavaly 12,6 ezer vett részt (2000-ben 33,2 ezer dolgozója volt a textiliparnak). A 17-es textília-gyártó terület ágazatait tekintve az elmúlt 2 évben a fonás 18-22 %-ot, a szövés 16-17 %-ot, a kikészítés 3-4 %-ot, a konfekcionálás (ruházat kivételével) 27-28 %-ot, az egyéb textiltermék-gyártás (szőnyeg, nemszőtt-kelme, műszaki cikkek) 18-20 %-ot, a kötöttkelme-termelés 1-2 %-ot, a kötött-áru (harisnya, pulóver, stb.) gyártás 12 %-ot tett ki. A termelési érték 2007-ben 93,4 mrdFt, tavaly várhatóan 89,4 mrdFt nagyságrendben alakul a 17-es ágazatban. Az ún. műszaki textiláruk és gumírozott termékek termelése ingadozó volt (csökkenés és növekedés volumenben és értékben egyaránt előfordul). Ennek oka, hogy döntően az állami beruházásoktól (pl. autópálya építés, stb.) függ ezen cikkek fogyasztása. A textiliparban 2007-ben 2.550 vállalkozást regisztráltak (2004-ben 3.297-et tartottak nyilván), azonban nem biztos, hogy valamennyi működő cégeként vett részt a textilgyártásban.

A ruházati termékgyártás értékben 2007-ben 160,4 mrdFt-ot, 2008-ban 111,8 mrdFt-ot tett ki. A ruhaipari gyártásban tavaly 25,4 ezer vett részt (2000-ben 70,2 ezer dolgozója volt a ruhaiparnak). A 2007-es évben a munkaruházat és az egyéb ruházat kategóriában növekedés következett be (a bázisévhez viszonyítva 11,8 ill. 20,4 %-ban), viszont a felsőruházat csökkent (84,4 %), az alsóruházat bázisszintű volt. A 2008-as esztendőben várhatóan minden részterületen visszaesés következett be, az előző év százalékban változó mértékben (munkaruházatnál 77,6-, felsőruházatnál 62,1-, alsóruházatnál 93,8-, egyéb terméknél 81,1 %-os index várható). Az előadó azt is

hangsúlyozta a statisztikai adatok elemzésekor, hogy torzulást okoznak a különböző tevékenység-átsorolások is (pl. a felsőruházati-gyártás helyett ilyen termékek kereskedelmi tevékenységére átállítás, a gépkocsi-ülés előállításával kapcsolatos tevékenység bútorigari besorolása, stb.). A ruházati-iparban 2007-ben 5.665 vállalkozást regisztráltak (2004-ben még 7.396 volt), azonban bizonytalan, hogy valamennyi működő céggént került nyilvántartásra - fejezte be kissé sokkoló hatású ismertetőjét a KSH előadója.

Az előadás után **Dr. Pataki Pál** - mintegy felrázva a hallgatóságot a negatív hazai adathalmaz után - hangsúlyozta, az EU-ban kedvező tendenciák figyelhetők meg a textil- és ruhaipar területén. 2007 éves alakulást tekintve, 2006-hoz viszonyítva:

- az egy dolgozóra eső előállított érték 6,8 %-kal nőtt, az egy főre jutó beruházás 6,9 %-kal emelkedett,
- összességében a textil-termékek forgalma 1,7 %-os növekedést mutat,
- mindezt úgy érték el, hogy a vállalatok száma 4,5 %-kal csökkent.

A magyar mikro-vállalkozások statisztikai adatai is (nemcsak a 4 fő feletti cégek mutatói) lényegesek lennének, tekintve, hogy az unió textiles cégeinél átlagosan 16,5 fő tevékenykedik, tehát a kis- és középvállalkozások a meghatározók.

A hazai termékszerkezet még mindig kedvezőtlen - mutatott rá Pataki doktor - , nem követi az Európailag bevált tendenciákat. Így adott a sürgető feladat, mindannyian tegyünk annak érdekében, hogy kedvező irányba változzon a hazai textil- és textilruházati termékek szerkezete, feleljünk meg a kontinensi elvárásoknak.

Máthé Csabáné dr. TEXPLAT szakmai vezetője (TMTE főtitkár) a kapcsolatos kommunikációs stratégiáról beszélt. „Kinek, mit és hogyan akarunk kommunikálni?” címmel tartott előadásában először a Platform célcsoportjait mutatta be. A textil- és ruhaipari termelő, felhasználó és értékesítő vállalkozások mellett a különböző minisztériumok és hatóságok (NKTH, NFH, OMMF, MSZT, stb.), fogyasztóvédelmi szervezetek, érdekképviselők (MKSZ, MKIK, VOSZ, stb.), szakirányú képző- ill. kutató-fejlesztő intézmények, gazdaságpolitikai véleményformálók, finanszírozók és természetesen a nyilvánosság kerül fókuszba. Üzenet jelleggel hangzott el, hogy feladat a textil- és ruhaipar presztízsének növelése (magasabb hozzáadott értékű cikkek, high-tech termékek, valós megújulási esélyek, stb.). Az innováción alapuló termékszerkezet fejlesztés biztosíthatja a hazai ágazatok megújulását, ehhez lényeges a cégek bekapcsolódása a TEXPLAT munkájába. Kiemelten fontos a folyamatos információadás a Platform tevékenységéről, rendezvényeiről, dokumentumairól. Ehhez a közvetlen kommunikáción felül lényeges többek között a Textil Forumban, a szaklapokban (Magyar Textiltechnika, stb.), a fogyasztóvédelmi folyóiratokban és újságokban folyamatos tájékoztatások megjelentetése, továbbá saját kiadványok terjesztése. Hasonlóan kiemelt szerepük legyen a divatszakai és kereskedelmi médiumokban (Divatmarketing, A kereskedő, Next, hírlevelek, stb.) megjelenő tudósításoknak. A különböző honlapokon (főleg a www.tmte.hu-n) szintén rendszeres TEXPLAT információkhoz jussanak az érdeklődők. A minisztériumok (NFGM, SZMM) és hatóságok, fogyasztóvédelmi szervezetek, érdekképviselők, szakirányú képző- ill. kutató-fejlesztő intézmények honlapjain, különböző kiadványaikban is kapjanak helyet a Platformmal összefüggő kommunikációk. A szakértőket (gazdaságpolitikai véleményformálók), finanszírozókat is folyamatosan tájékoztatni kell. A nyilvánosságot sajtótájékoztatókkal és a közmédiumok segítségével kell biztosítani.

Fokozni kell az egyes textil-felhasználói területekkel (egészségügy, szálloda- és vendéglátóipar, mezőgazdaság, építőipar, csomagolótechnikai területek, szállítási szektor, stb.) közös rendezvények körét.

Végezetül a „Textilinnovációk egy jobb Európáért - Jövőkép 2020-ra” EU-s textil- és ruhaipari Technológiai Platform kulcsgondolatait emelte ki az előadó:

- biztonságos és kényelmes környezet megteremtése (dekorációs és funkcionális lakástextil-termékek, komfortot szolgáló cikkek, textiles gépkocsi biztonsági kiegészítők, stb.),

- egészségmegőrzés és helyreállítás innovatív termékekkel (funkcionális és intelligens ruházatok, pl. életfunkciók folyamatos monitorozásával, káros környezeti hatások jelzésével, stb.),
- szállítási területeken és energiatermelő-, tároló- ill. ellátórendszereknél elsősorban a kompozit szerkezetek további elterjesztése,
- környezet- és természetvédelem jelentős fokozása a textilalapanyagok nyérése és kikészítése ill. tovább-feldolgozása során,
- az európai kulturális sokféleségen alapuló kreativitás, mint fenntartható versenyelőny kihasználása (design-ból termék megvalósítás, hálózatokkal megvalósuló termékfejlesztés, testszkenneres méretvétel után egyéni méretre realizált nagyipari konfekcionálás, termékhez szolgáltatás-kapcsolás, stb.).

„A magyar textil- és ruhaipar jövőképe 2020-ig” téma megvitatása **Szoboszlai Attila** moderátor vezetésével folyt négy munkacsoportban. Utólag érdekes összetételt mutattak a spontán szerveződésű csoportok (mindenütt képviselve volt valamennyi korosztály, jelen volt gyártó és kereskedő, részvett szakképzési- és divat szakember, bekapcsolódott TMTE vezető). Félórás, mintegy brain-storming-os munkát követően számoltak be a team-vezetők a főbb javaslatokról. A flipchart táblákon megjelenített számos és értékes elképzelést csoportosítva az alábbi főbb témákat érintették a 7-9 főből összeállt lelkes csapatok.

A sokoldalú és mélyreható **képzés** kiemelt szerepet kapott. A korszerű szakmai tudás az elvárt magasabb szintű képzettség elérésén túlmenően új területekkel is bővüljön (a különböző textiltermékeket használó más iparterületek tevékenységének megismerése, többféle tudás elérése a társiparágakkal folytatott tapasztalatcserékkel). Természetesen előtérbe került az idegen-nyelv tudás fontossága, különös tekintettel a szaknyelvre. A teljes képzési struktúrára kiterjedő igényt is megfogalmazták a jövőkép kialakításában résztvevők (képeségfejlesztés, tréningek az innovatív gondolkodás elősegítésére, kommunikációs készség fokozása, kapcsolat teremtő képesség fejlesztése, gazdasági intelligencia szélesítése, nagyobb látókört szorgalmazó személyiség-fejlesztések, stb.).

A termékek fejlesztése és a **termékszerkezet korszerűsítése** terén szintén nagyszámú hasznos kezdeményezésről hallhattunk. Szinte egyöntetű igényként fogalmazódott meg, hogy a termékekben több és többféle tudás testesítődjön meg. Továbbá esett szó a kézműves munka prioritásáról, termékekben történő szélesebb megjelenítésében. Fontos az egyedi igényű, ill. meghatározott célcsoportok igényeit kielégítő ruházati és lakástextil termékek (növekvő részarányú idősebb korosztály, az egyre szaporodó egyszemélyes háztartások) tudatos fejlesztése. Több példán bemutatva előtérbe került, hogy termék helyett komplett megoldások kialakításában legyenek érdekelték a textil- és textilruházati iparban tevékenykedők. A környezetkímélő előállítású-, az emberi egészséget megőrző használati tulajdonságú cikkek mind nagyobb részaránya meghatározó igényként került a javaslatok közé (a teljes életciklusra kiterjedő gyártói felelősség, hulladékmérséklés, stb.). Többen hangsúlyozták, hogy a jövőben a termékláncban alkotóként, alakítóként vegyünk részt. A saját márkák gyarapodó fejlesztése, magyar termékek fokozása szintén sarkalatos kérdés. Kiemelt jövőbeni feladat a nemzetközi termelési kooperációk (pl. folyékony-ammóniás kikészítéssel-, plazmakezeléssel foglalkozó külföldi bér munka-centrumok igénybevétele, víz-nélküli színezést /pl. szuperkritikus-széndioxiddal/ alkalmazó festődék felkutatása, stb.) nagyobb részarányú igénybevétele a hazai termék-előállításban. Természetesen a know-how jobb hasznosítása is elengedhetetlen. A tudatos fogyasztók kiszolgálása legyen alapvető kritérium szakágazataik számára. A különböző felhasználási területű protectív termékek fejlesztésében és gyártásában tovább növekedjék érdekelttségünk. Végül, de nem utolsó sorban pl. a nano-technológiát hasznosító, high-tech textil-cikkek, az intelligens textiltermékek előállításában egyre jobban növekedjen részvételünk, akár egy-egy részművelet kivitelezésével.

A **szolgáltatás** jelleg fokozódása is jövőbeni feladat. Egyrészt az egészségmegőrzést garantáló- és gyógyító termékek terén vannak számottevő lehetőségeink. Másrészt a különböző kompozitok szerkezeti vázanyagainál, az egyre több más iparági területen használatos műszaki textilek terén is komoly esélyeink vannak. Az újrahasznosítható

termékek drasztikus részarányú fejlesztése unokánk iránti felelősségből is kiemelt feladatunk. A textiltermékek gondozásával összefüggő szolgáltatások (javítás, tisztítás, stb.) minőségének fejlesztése szintén sürgető igénnyel jelent meg.

A **versenyképesség** szem előtt tartása, mint a XXI. század egyik legnagyobb kihívására való reagálás is markánsan megnyilvánult a jövőért felelősséget érző munkatársak körében. A tudás-intenzív gyártás, a nagyobb hozzáadott értékű cikkek mind jobban fokozódó részaránya legyen jelen a jövőbeni kínálatunkban. Az optimális marketing tevékenység jellemezze elkövetkezendő évtizedünket. A piaci réseket gyors reagálással ismerjük fel, a kapcsolódó iparágak kínálta lehetőségeket maximálisan használjuk ki. Kerüljön a középpontba a hatékony munkaszervezés, a specializálódás. Tűnjünk ki megbízhatóságunkkal a piacon, ez biztos sikert garantálhat az elkövetkező időszakokban. A „niche” piacra való bekerülés is fontos célkitűzés. Ez olyan szűk, körülhatárolható területeket jelent, amelyre a nagyobb méretű vállalkozások kevésbé fókuszálnak (lenne kereslet, de egyelőre nincs kínálat).

Az **erősségeink** tényleges kihasználására lényegesen nagyobb hangsúlyt kell fektetni. Például szűk célcsoportok számára állítsunk elő magas színvonalú termékeket. A hazai iparművészet értékei egyre jobban jelenjenek meg a magyar textil- és textilruházati cikkekben. A nagyobb fajlagos hőenergia-igényű folyamatoknál (pl. kikészítés) térjünk át egyre szélesebben a geotermikus-energia hasznosítására. A ránk jellemző kreativitás erőteljesebben nyilvánuljon meg a termékfejlesztéseknél, a piaci rések kihasználásában, a komplett megoldások életre-hívásában. Kedvező földrajzi helyzetünket főként a logisztikai tevékenység emelésével mind jobban használjuk ki. Bátrabban kapcsolódjunk be a stratégiai partnerségbe a kutatás-fejlesztés és az innováció területén. A hatékony együttműködés érdekében széleskörűen ismerjük fel a kölcsönös bizalom sürgető szükségességét.

A félórás közös gondolkodás több új tényezőre irányította rá a figyelmet és számos kontinensünkön elfogadott irányt erősített meg. Az idő előrehaladása miatt (mintegy 3,5 órára kerekedett a hivatalos program) munkacsoportok vezetői tovább finomítják a javaslatokat és részletesebb összefoglaló készítésével fogják segíteni a Platform munkáját.

2009. március 1.

Kutasi Csaba